

SUSAN
ABULHAWA

În fața lumii
lipsite de iubire

Traducere din limba engleză
și note de Mihaela Negrilă

POLIROM
2026

Cuprins

<i>Glosar</i>	7

I. Kuweit

Cubul, est	19
Dansează, râu de rubin.....	29
<i>Um Buraq</i>	68

II. Irak

Cubul, vest.....	109
Şase luni	112

III. Iordania

Cubul, nord.....	147
Pământ nesigur	150

IV. Palestina

Cubul, sud	187
Straturile absenței.....	191
O lume de dedesubt & „locșorul nostru“ de deasupra	216

V. Din nou Iordania

Cubul, de sus în jos.....	245
Banii înmoaie inima	248

VI. Palestina pentru totdeauna

Cubul, spațiul dintre toate	267
Anatomia unui loc numit <i>acasă</i>	269
Teoria haosului	289
Culesul.....	321
Întoarcerea acasă	341
Un timp doar al nostru	354
Răscumpărarea istoriei.....	382

VII. La mijloc, între mai multe feluri de libertate

Cubul, acel dincolo de neatins.....	413
Prima zi.....	423
A doua săptămână	425
A treia săptămână.....	427
A patra și a cincea săptămână.....	428
A șasea, a șaptea, a opta și a noua săptămână.....	430
Bucurie	435
<i>Mulțumiri</i>	439

Cubul, sud

Pe latura sudică se află o ușă. E singura modalitate de a intra și ieși din Cub. Mâncarea îmi e livrată printr-o deschizătură dreptunghiulară situată în dreptul taliei mele. Uneori, prin aceeași fantă sunt împinse cărți.

Primele cărți pe care le-am primit i-au precedat pe primii vizitatori după ce am defecat de trei ori. O carte despre balenele albastre, una despre cosmos și un roman de dragoste occidental pe cât de prost scris, pe atât de prost tradus. Le-am devorat înainte să sosească vizitatorii și începusem să o recitesc pe cea despre balenele albastre. Ce creaturi extraordinare. Adevărați giganți, plini de blândețe, mister și aventură, la fel ca oceanul.

O gardiană înarmată, fără nici o expresie pe chip, i-a escortat pe vizitatori în Cub – o femeie de vreo douăzeci și cinci de ani și un bărbat care avea de două ori vârsta ei. El vorbea arabă. Ea nu, dar încă învăța, după cum mi-a spus. Mi-au pus întrebări scurte și simple. Ce mâncam? De câte ori? Cât de des mergeam afară? Dacă comunicam cu familia? Dacă mi s-au dat cărți să citesc? Pix și hârtie?

Mi s-a părut dificil să-i privesc în ochi. Eram mult mai atentă la antebratul păros și închis la culoare al bărbatului, care se ițea din mâneca albă, ușor suflecată.

Singurul lucru la care mă gândeam era cum să ating antebrațul acela păros cu piele măslinie.

— Te interesează balenele albastre? a întrebato femeia, indicând din cap spre cărțile mele. Și spațiul?

A zâmbit de parcă purtam o conversație obișnuită. Îi înțelegeam engleza, dar am așteptat traducerea bărbatului. Informațiile mi se învârteau în minte. Balenele albastre sunt cele mai mari ființe care au trăit vreodată pe planeta noastră, având o lungime de 30 metri și cântărind până la 173.000 kilograme. Au o viață socială complexă și un limbaj sofisticat. Au fost vânatate la greu. Înainte de a se introduce o serie de restricții privind vânătoarea de balene, mai existau câteva mii de exemplare. Dar balenierii s-au mutat pe piața neagră, iar aceste creaturi maiestuoase s-ar putea să dispară de pe Pământ. Balenele albastre se hrănesc cu krill. *Krill* este un cuvânt norvegian. Mă întreb cum e să fii norvegian. Cum e să fii balenă? Să trăiești în apă. Să fii cea mai mare ființă de pe Pământ, și totuși să fii vulnerabilă în fața lăcomiei unui om neînsemnat.

Antebraț păros, cu piele închisă la culoare. Mâneci albe, suflecate.

— Da, îi răspund, abia făcându-mă auzită. Sunt pasionată de balene.

Privirea ei m-a făcut să-mi contemplez hainele. Făcusem tot ce-mi stătea în putere ca să-mi aranjez părul. Bărbatul era îmbrăcat lejer, iar femeia purta un costum negru, clasic, pantofi negri cu tocuri joase și o bluză gri. Cerceii cu pietre albastre îi accentuau ochii și, când mi-am îndreptat atenția asupra lor, mi s-a părut că avea patru ochi albaștri. Mi-am dorit să fi avut ochelari. Mi-ar plăcea să-mi văd reflexia în ei.

— Pari sănătoasă și îngrijită. Înțeleg că dușul pornește automat. Poți să faci duș în fiecare zi?

Bărbatul nu a tradus. Nici nu și-a dat seama că-i înțelegeam tonul copilăresc. Dar voiam să traducă ca s-o întreb și eu despre igiena ei.

— Yaqoot, mai e ceva ce ai vrea să ne spui? Mai avem zece minute, a spus bărbatul.

— Ați vorbit cu familia mea?

Dacă ar fi vorbit, ar fi fost primul lucru pe care mi l-ar fi spus. Dacă aveau vreo urmă de decență. Bărbatul a lăsat privirea în pământ. Ea s-a uitat la el, apoi la mine.

— Nu, n-am vorbit, a spus bărbatul. Dar o vom face și o voi anunța pe mama ta că ești bine.

Bine?

Mi-am pus picioarele pe pat și m-am întors cu spatele la ei.

La scurt timp după ce au plecat, aceeași gardiană cu chip aspru a intrat în celulă ca să ia cărțile. De data asta, mă încătușasem cu fața spre ea, pentru că voiam să văd balenele albastre, stelele, planetele și romanul ăla prostesc înainte să-mi fie luate pentru totdeauna.

— *Otva`li, mu`dak, b`lyad!* i-am strigat, prinsă de zid.

Am fost șocate; eu, pentru că a înțeles.

S-a întors spre mine și și-a înlocuit expresia aspră cu un zâmbet. Am zâmbit și i-am spus-o din nou. *Dispari, nemernico, futu-i!*

A râs și am făcut la fel. Apoi și-a dus mâna la piept și a zis: „Klara“, dând din cap în timp ce ieșea din cub și ușa metalică se închidea cu un zângănit automat.

A doua zi, cartea cu balene mi-a fost înmănată prin fanta din ușă. Așa a devenit Klara prietena mea, sau ceea ce ar putea să treacă drept prietenă în Cub. Îmi vorbește uneori prin

difuzor, pentru că sunetul nu e înregistrat de camera de supraveghere, și face asta chiar dacă nu pricep întru totul ce zice. Ar intra în belele dacă s-ar afla. Mi-a spus-o chiar ea. Iar eu îmi țin gura pentru că îmi place de ea. Uneori îmi amintesc că n-ar trebui să-mi placă de ea. Dar mereu sunt bucuroasă când e de serviciu. Nu se consideră israeliană. E rusoaică. Familia a silit-o să plece împreună cu ei, dar ea vrea cu disperare să se întoarcă în satul natal. Nici măcar nu e evreică. Mi-a zis că tatăl ei a inventat totul ca să obțină subvenția pentru evreii care doreau să emigreze în Israel. Erau bani murdari și fusese cât pe ce ca tatăl ei să fie prins pentru evaziune fiscală. Îl ura. Și îi era dor de iubitul ei. Și-a cerut scuze că nu-mi aducea mai multe cărți. Ar trebui să adaug că lucrurile pe care mi le spune sunt traduceri mele dintr-o engleză, arabă și ebraică stricate pe care le folosim ca să comunicăm una cu alta. Am întrebat-o dacă poate să-mi facă rost de cărți despre comunism. „*Da, naverna*“, a zis. Da, probabil.

Adorm cu gândul la antebrațul păros și închis la culoare care se ivește de sub mâneca albă, ușor suflecată. Mi-a adus aminte de întâlnirea cu Bilal, când m-am întors în Palestina ca să obțin divorțul.

Straturile absenței

Mi s-a spus că voi întâmpina dificultăți din partea autorităților vamale israeliene la trecerea fluviului Iordan în Palestina, dar n-a fost chiar atât de rău pe cât credeam. Am fost interogată. Percheziționată. Percheziționată din nou. Nu au vrut să accepte actul de identitate palestinian, pe care Jihad se chinuise să-l obțină din nou pentru că nu apărea în sistemul lor. Au zis că nu era ceva neobișnuit. Durează câteva ore până când sistemul lor actualizează noile *hawiyas* emise în conformitate cu Acordurile de la Oslo. După multe ore, mi-au ștampilat documentul de călătorie iordanian cu o viză de turist de trei luni. Unul dintre anchetatori, o femeie al cărei sentiment de putere fusese incontrollabil și oarecum exhibiționist în felul în care îmi tot dădea ordine, a arătat spre burta mea rotunjoară și a întrebat: „Ai copil?”.

Afurisita.

În total, am fost obligată să aștept șase ore. Poate că a fost chemarea spirituală a strămoșilor mei, dar când am ieșit de cealaltă parte a terminalului am fost copleșită de ușurare – și de ceva asemănător cu sentimentul de apartenență. Peisajul, topografia, vremea și mirosurile nu erau cu nimic diferite de ceea ce se afla pe partea cealaltă a Iordanului, dar Palestina nu semăna deloc cu Iordania. Dincolo de agitația oamenilor care mișunau pe acolo, așteptând

printre mașinile parcate, taxiuri, soldați și cărucioare, domina o liniște deplină. Am privit spre pământul care se întindea la picioarele mele, acolo unde dealurile joase se contopeau cu cerul. Imaginile s-au adunat în pieptul meu, făcându-mă să respir adânc. Amintirile celor două călătorii pe care le făcuserăm cu *baba* când eram copii; poveștile lui *sitti* Wasfiyeh despre Ein el-Sultan; relatările despre Haifa făcute de mama, *baba*, vecinii și prietenii noștri. Cele pe care crezusem că nu le-am luat în seamă, că nu le-am ascultat sau că m-am lepădat de ele. Toate mă întâmpinau, cuprinzându-mă în îmbrățișarea strămutării noastre silite din acest loc, un loc din care izvorăsc toate poveștile noastre. Aici ne sunt originile. Aici s-au născut cântecele noastre, aici au fost îngropați strămoșii noștri. *Adan*-ul răsuna din minarete nevăzute. A plutit prin mine, mi-a făcut pielea de găină, m-a făcut să-mi închid ochii și să inspir chemarea la rugăciune.

În fața mea se afla un bărbat.

— *Salaam*, Yaqoot.

Știam cine era. Îmi spusese la telefon c-o să mă aștepte. Fața lui măslinie era plină de riduri. Era mult mai bătrân și mai obosit ca în fotografiile pe care le văzusem cu ani în urmă. Bănuiesc că și el m-a recunoscut din poze și a crezut același lucru despre mine. Am rămas așa, într-o tăcere stânjenitoare, conștientizând ceva ce aveam în comun.

— Bună, Bilal, i-am spus. Poți să-mi zici Nahr.

— *Alhamdulillah assalameh*, Nahr.

A zâmbit. Apoi mi-a luat geanta și i-am zărit brațul păros, cu piele închisă la culoare, mâneca suflecată a unei cămăși albe din pânză. Semăna cu Mhammad, cu maxilarul bine definit și trăsături puternice, oacheș, cu toate că era mai slab și mai înalt.